

KAJANA

av Ville Ranta

ÖVERSÄTTNING AV JOCKE LAITALA

optimal

SVERIGE

Storfursten-
dömet
FINLAND

RUSSLAND

Uleå-
borg

Rajana

Åbo

Helsing-
fors

Vhtua

Kem

Vita
havet

Ladoga

St. Petersburg

Förord

Även om Finland 1809 blev en autonom del av det Ryska imperiet med Tsar Alexander I som dess regent hade perioden under det svenska styret lämnat outplånliga spår. Makt och myndigheter kommunicerade fortfarande på svenska och det finska språket var mest till för allmogen. Högre utbildning skedde på svenska eller latin, och finskspråkig litteratur var än så länge sällsynt vid denna tidpunkt. Först på 1860-talet blev finska ett likvärdigt språk hos administration och myndigheter.

Elias Lönnrot [1802–1884] föddes i en brytningstid, då landet sökte efter en egen nationell identitet. Uppväxt under fattiga förhållanden, men med ett synnerligen gott läshuvud och med fallenhet för språk blev han medskapande till denna identitet. Lönnrot var varken den förste eller den siste som gjorde strapatsfyllda resor i Karelen och kring Vita havet för att nedteckna och samla in runosånger. Men de verk han senare redigerade och sammanställde, *Kanteletar* och *Kalevala*, blev till grundstenar i en finskspråkig kultur. Den sistnämnda är översatt till mer än 60 språk.

Lönnrot skrev också handböcker i medicin, böcker om botanik och var extremt produktiv under hela sin verksamma karriär. Hans reseskildringar, artiklar och dikter publicerades i flertalet tidningar under drygt 50 år. Han var också själv redaktör för några tidskrifter och skrev lika obehindrat på svenska såväl som finska.

Hans bidrag till utformningen av det finska språket är kort sagt ovärderliga. Han har också kallats för en av fäderna till det finska skriftspråket. 1880 utgav han ett finsk-svenskt lexikon vars omfattning än idag är synnerligen imponerande. Han innehade ämbeten som professor, bland annat i det finska språket, i Helsingfors och var också medlem i flertalet utländska vetenskapsakademier.

Lönnrot var till sin utbildning läkare och tjänstgjorde under drygt 20 år i Kajana, som då var en mindre ort med cirka 400 invånare. Egentligen bara en liten håla, så man kan förstå om han även i verkligheten längtade bort därifrån.

Sant är att han hade återkommande ekonomiska bekymmer, att han ägde ett hus och ett par gårdar i Kajana och att hans föräldrar bodde på en av dem. Sant är också att det hände en båtolycka ... Men han gifte sig och bildade familj sent i livet. Som pensionär drog han sig med sin familj tillbaka till Sammatti, sin födelsebygd.

Elias Lönnrot i Ville Rantas tappning hämtar kanske bara en liten gnutta stoff ur verkligheten. Men verkligheten är ju å andra sidan också en helt annan historia ...

KAJANA

Originaltitel Kajaani

© 2008 Ville Ranta

www.villeranta.com

Published by arrangement with Asema and Ville Ranta

Svensk utgåva © 2010 Optimal Press och Ville Ranta

Handtextning Rami Selin

Grafisk form Nicolas Krizan

Korrektur Annakarin Dollheart och Nils Essle

Första upplagan, oktober 2010

Tryck Interpress, Ungern

ISBN 978-91-85951-13-0

Optimal Press, Box 2408, 40316 Göteborg

info@optimalpress.com

www.optimalpress.com

I

Kajana

Käre vän och högt vördade
läkare!

Uälsningar från denna avsides
landsbygd. Det har kommit så mycket
snö de sista dagarna att livet helt stannat
av. Jag beklagar att jag fortfarande inte
kan betala av på min skuld, som...

~
Ah...

Det får vara. Jag skriver hellre
till Rabbe...

Käre broder!

Du blir väl senastast förvånad, när jag
skriver att jag fortfarande inte kan
betala Dig---

Hmm...

Skit också. Brevet får vänta till senare...

Jag himler ämnu innan frukost
göra en heltäckande lista på
alla mina nuvarande
skulder...

Som om nu
det skulle
lösas
något.

Bortkastad tid. Näväl... 250 rubel till Rabbe

500 rub till Frosterus

550 rub till Snellman i
Weäborg

700 rub till Pörrgren

GOD MORGON.
KOM, FLICKAN HAR
GJORT I ORDNING
FRUKOSTEN.

JAVÄL...

JAG HÄMTADE VED,
TOG MED ÄT DIG OCKSÅ.
SÅ DU SLIPPER.

ÅH, TACK!

JAG LÄGGER NÅGRA
I UGNEN DIREKT...

ÅH TUSAN...
TACK

Carl Gosman, postmästaren
i Kajana och min vän.
Jag hyr ut en del av
det här huset till
honom...

... VILKET BARA ÄR
FÖRNUFTIGT. HAN NYTTJAR
JU POSTENS TJÄNSTER MER
ÄN HELA DEN ÖVRIGA
STADEN TILLSAMMANS!

I DET
HÄR Huset
MÖTS TULLÄRNING
OCH EFTER-
FRÅGAN!

... OCH APROPÅ, DET BORDE
SENAST IDAG ANLÄNDA ETT LASS
IFRÅN ULEÅBORG. FÖRMODLIGEN
HAR DE TVINGATS ATT SKOTTA
SIG FRAM DE SISTA TIO MILEN,
DÅ DE VERKAR DRÖJA.

ÄVEN DINA BEKYMNER
BLIR SOM BORTBLÅSTA,
NÄR DU FÅR SE DE
BESTÄLLDA VARORNA,
HI HI HI!

Nan frågar inte vad som
är mina beklaganden.

Kanske ska jag prata
med honom i kväll,
i morgon?

Nej,
hellre
idag.

OM JAG SÄGER
SÅHÄR, JAG KAN
UNDER EN HEL VECKA
BJUDA DIG PÅ
UTLÄNSK
SPRIT OCH
CIGARRER. SÅ
MYCKET DU
BARA VILL
HA!

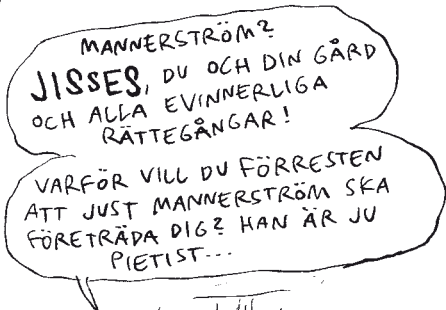
Jag kan förlita
mig på
Gosman. Han
är en riktig
pärda.

Kan hon inte gå
nu då?

JOMEN, BEATA.
DET HAR KOMMIT
SÅ MYCKET SNÖ PÅ SINA
STÄLLEN ATT HÄSTARNA
SJUNKER ÄNDA NER
TILL ÖRONEN!

SÅ, VAREFÖR LÅTER DU DÅ INTE MIG FÖRETRÄDA DIG? TUSEN GÅNGER ENKLARE.

DU HAR JU INTE TID.

TID?!

JAG HAR HUR MYCKET TID SOM HELST. DU DÄREMOT HAR ALDRIG NÅGON TID. NÄR VAR DET VI SÖP IHOP SENAST?

OM VI SKULLE SUPA IDAG DÅ?

HMM... IDAG ÄR EN BRA DAG.

... VILKET PÅMINNER MIG OM... JAG MÅSTE SKYMDA MIG IVÄG ...

Bra. Då tinner jag... tinner vada?

ÄR DU PÅ DIN PRAKTIK IDAG?

Hinner...

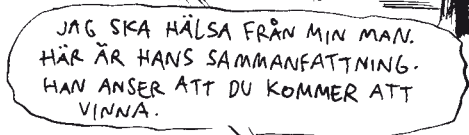
J-JA.

BRA. DÅ BÖRJAR VI ALLTSÅ DÄR.

Jasa... börjar vada?

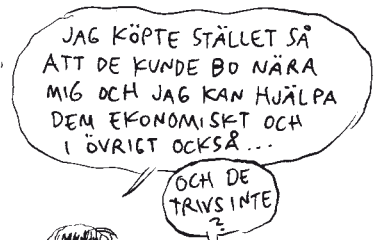

MINA FÖRÄLDRAR TRIVS INTE MED ATT BO PÅ DEN DÄR GÅRDEN...

DE ÄR JU INTE TVUNGNA ATT BO DÄR!

JAG KÖPTE STÄLLET SÅ ATT DE KUNDE BO NÄRA MIG OCH JAG KAN HJÄLPA DEM EKONOMISKT OCH I ÖVRIGT OCKSÅ...

OCH DE TRIVS INTE

VARFÖR LÄGGER DU DIG I DET?

KAFFE...?

JAG MÅSTE SÄGA DIG EN SAK...

Man har tagit sitt förnuft till fånga... Vilken lättnad...

GI-GIVETVIS... VAR SR GOD...

ELIAS. DET HÄR MÅSTE
UPPHÖRA. DETTA VANSINNE...

Det är givetvis
bättre att
jag är
ensam
än mina
vansinnig-
heter.

OM MANNERSTRÖM FICK
VETA SKULLE JAG BLI AV
MED MINA BARN!

ALLEDELES
RIKTIGT!

Gosman får ta
hand om marktvästen...

.. och jag kan... åka...
om jag vill kan jag till
exempel åka...

OCH JAG ÄLSKAR
DIG INTE ÄNNU...

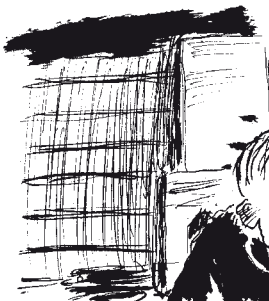
JAG HAR VARIT
HELT TOKIG... JAG...
KAN ALDRIG FORTSÄTTA
ATT LEVA SÅ HÄR.

Saker
löser sig
av sig
själv...

Ingen mening med att
bedraga sig för Gosman
om detta. Jag kan
glömma det här
och...

BRA.
DÅ FÅR VI
BÖRJA LEVA SOM
FOLK BÖR.

... och koncentrera mig
på mer hederliga
problem...

... på gården, skulderna,
utmaningen i min
täckartjänst, runsångerna!
Verkliga problem, för en
karl!

Det är förresten, ur
medicinsk synpunkt,
intressant hur hon
rodmar
när hon blir upphetsad...

... av det där...

... och av
det där
med...

Åh...

vad i helvete
nu
då...?!

KLANK

DET... DET ÄR
BARA BEATA.

HON KUNDE
JU KOMMA IN.

Det är bra så.

En man har alldeles
tillräckligt ...

tillräckligt
att göra ...

... tillräckligt med
bekymmer... och etiska
avgöranden, utan att blanda
in svimor.

Detta har jag ju
redan bevisat för
mig själv
åtskilliga
gångar.

